

BOJOVÁ POHOTOVOST ORGÁNŮ VELENÍ A VOJSK ČSLA

XVII. sjezd KSČ vytyčil hlavní úkoly, které jsou rozhodující pro další rozvoj naší socialistické společnosti. Významný úkol byl stanoven i pro Československou lidovou armádu, aby byla v těsném svazku se Sovětskou armádou a dalšími armádami členských států Varšavské smlouvy všestranně politicky a odborně připravena a materiálně zabezpečena k zajištění spolehlivé obrany socialistické výstavby a mírového života našeho lidu.

Realizace tohoto úkolu byla rozpracována celoarmádním stranickým aktem, na kterém jako jeden z hlavních pěti úkolů bylo stanoveno dále zvyšovat **bojovou a mobilizační pohotovost** armády, důsledně uplatňovat poznatky socialistické vojenské vědy a výsledky vědeckotechnického rozvoje.

Tento úkol vychází z reálného zhodnocení mezinárodní vojenskopolitické situace, která se zásluhou Spojených států amerických a jejich spojenců v NATO neustále zhoršuje. Zesílení horečného zbrojení, jak jaderného, tak i konvenčního, snahy o militarizaci vesmíru a dosažení vojenské převahy nad členskými státy Varšavské smlouvy vytvářejí reálnou hrozbu pro všechny socialistické státy.

Spojené státy americké společně s ostatními zeměmi NATO zvyšují bojovou pohotovost ozbrojených sil, zdokonalují plány jejich převedení z mírového na válečný stav skrytým způsobem a plány rychlého zasazení velkých úderných uskupení v podmínkách evropského válčiště. Z rozboru plánů výstavby ozbrojených sil NATO, zavádění nových zbraní a bojové techniky do roku 2000 je

možné vyvodit závěr, že trend, směřující k vojenské konfrontaci se socialistickými státy, bude v politice Západu pokračovat.

Značná pozornost je velením Severoatlantického paktu věnována otázkám bojové pohotovosti. Jsou uskutečňována velká pohotovostní cvičení, jejichž cílem je prověřovat bojovou pohotovost štábů a vojsk a procvičovat nejdůležitější opatření k postupnému uvádění ozbrojených sil do zvýšené a plné bojové pohotovosti ve zkrácené době. Vojska jsou často uváděna do plné bojové pohotovosti v posádkách s orgány velení a připravují se k plnění úkolů přímo z těchto posádek.

Zabránit válce a udržet mír vyžaduje od socialistických států úspěšně čelit snaze agresivních sil imperialismu a světové reakce změnit poměr sil a dosáhnout převahy. K tomu je třeba neustále zdokonalovat bojovou a mobilizační pohotovost armád členských států Varšavské smlouvy. Důležitou roli při plnění tohoto úkolu má ČSLA, která je v prvním strategickém sledu Spojených ozbrojených sil.

Povinností ČSLA je připravovat občany k obraně naší země a být v neustálé pohotovosti k odražení a v součinnosti s ostatními státy Varšavské smlouvy ke zničení jakéhokoli agresora. Proto je jednotu bojové a mobilizační pohotovosti postavena na přední místo všech úkolů, které zabezpečují připravenost ČSLA.

Zkvalitňování bojové pohotovosti pokračovalo přijímáním dalších opatření ve vojskách s cílem zdokonalit jejich přechod z mírového na válečný stav. Tento proces probíhal za intenzivní účasti velitelů, náčelníků, štábů, politických orgánů a stranických organizací a všech funkcionářů, kteří řeší otázky zabezpečení bojové pohotovosti. Do vědomí velitelů i všech vojáků se podařilo prosadit názor, že bojovou pohotovost netvoří jen vyhlášení bojového poplachu a včasné opuštění kasáren, nýbrž celý souhrn opatření.

Velký význam a vliv na výsledky, dosahované v bojové pohotovosti, má vědeckotechnický pokrok ve vojenství, který nám umožňuje nacházet a zavádět účinnější reakce na činnost nepřítele a správně analyzovat efektivnost přijímaných opatření.

Pozitivní výsledky, kterých bylo v posledních letech u orgánů velení a vojsk v bojové a mobilizační pohotovosti dosaženo, vyvolaly u některých velitelů, náčelníků i politických pracovníků dojem, že její dosaženou úroveň je třeba pouze udržovat. Někde dokonce zazněly hlasy, že je nezbytné, vzhledem k narůstající zátěži velitelského sboru, z vysokých nároků na tuto oblast poněkud slevit.

O nesprávnosti těchto názorů však svědčí nejen opatření, přijímaná pravděpodobně nepřítelem, ale i růst nedostatků, zjištěných při prověrkách a kontrolách bojové pohotovosti. Proto je nezbytné ke správnému komplexnímu chápání bojové pohotovosti v souladu s vědeckotechnickým pokrokem neustále zvyšovat náročnost na její zabezpečení a zkracovat lhůty připravenosti vojsk ke splnění bojových úkolů.

V této souvislosti je třeba připomenout vystoupení ministra národní obrany ČSSR na celoarmádním stranickém aktivu k rozpracování a realizaci závěrů XVII. sjezdu KSČ v Československé lidové armádě, konaném 27. května 1986, kde mimo jiné řekl: „Z linie strany pro nás vyplývají podstatně vyšší požadav-

ky na upevňování bojové a mobilizační pohotovosti s tím, že její zdokonalování musíme chápat jako nepřetržitý proces, zabezpečující připravenost a schopnost svazků a útvarů zmařit agresi a zničit nepřítele za všech podmínek zahájení a vedení války.

Jestliže dnes platí zásada nespokojovat se s dosaženým, tak v této oblasti je to přímo **kategorický příkaz strany**...

Bojovou pohotovost je třeba chápat jako souhrn morálně politických, kádrových, operačních, taktických, mobilizačních, technických, týlových opatření a zabezpečení velení a řízení s cílem připravit vojska ke splnění bojových úkolů v krátkých časových lhůtách. Musí být zabezpečována **v plném komplexu** a vzájemné návaznosti těchto opatření. Jde o nepřetržitý proces, který vyžaduje od velitelů, náčelníků, příslušníků štábů a vykonavatelů podrobné zvládnutí zásad přechodu z mírového stavu na válečný v rozsahu svých povinností.

Nové požadavky nemůžeme realizovat starými metodami práce a formálním přístupem k úkolům. Každý funkcionář, ať je zařazen na jakémkoli stupni velení, musí projevovat trvalý zájem o tuto oblast a považovat ji za hlavní směr a součást řídicí práce. Nelze ji zužovat pouze na vyvedení vojsk z posádek po vyhlášení bojového poplachu a zaujetí určených prostorů. Ani tento úkol není možné splnit bez dobrého technického stavu a dokonalého ovládnutí svěšené výzbroje a bojové techniky, praktických návyků v otázkách zabezpečení bojové činnosti, ve zvládnutí přesunů v proudech atd. Kromě toho ke splnění bojových úkolů musí vojska dokonale ovládat taktickou a střeleckou přípravu a orgány velení pevně a nepřetržitě velet. Proto je nutné dosáhnout u všech podřízených změny v myšlení, aby pochopili význam a nezbytnost růstu její kvality. Žádné opatření nelze považovat za konečné a neměnné. I velitelé jednotek a vykonavatelé musí hledat možnosti zkracování časových norem a takové postupy a formy činnosti, které přispívají k organizovanějšímu přechodu orgánů velení a vojsk z mírového na válečný stav. S předstihem řešit organizační opatření, vyplývající ze zavádění nové bojové techniky a zbraní i ze změn v organizačních strukturách. Nesmíme dopustit, aby byly nesprávně vytvářené rezervy, které mají velitelům a štábům usnadnit splnění úkolů při prověrkách bojové pohotovosti, odstraovat i příčiny všech nedostatků, jež spočívají v podceňování bojové pohotovosti, v nedůslednosti a v osobní pohodlnosti některých funkcionářů.

Neoddělitelnou součástí bojové pohotovosti je **morálně politický stav** vojsk. Jeho základem je semknutost příslušníků ČSLA kolem KSČ, podpora její vnitřní a zahraniční politiky. Aktivní vztah k zabezpečení obrany socialistického vlasti lze vyjádřit jen iniciativou při plnění úkolů, vytyčených velením ČSLA. Na formování a zvyšování úrovně morálně politického stavu se musí společně podílet velitelé, političtí pracovníci, stranické a svazácké organizace.

Důležitým požadavkem pro zabezpečení nepřetržitě bojové pohotovosti je **vojenská kázeň a organizovanost života**. Při jejím upevňování je nezbytné důsledně dodržovat všechny podmínky pro organizovanou a efektivní výchovu a výcvik. Zvyšovat odpovědnost velitelů a štábů za provedení každého zaměstnání a jeho kvalitu. Cílevědomě pracovat s lidmi a náročně vyžadovat plnění funkčních povinností. V mimopracovní době zabezpečovat vysokou úroveň masově politické práce a zájmové činnosti vojsk. Velmi důležitou úlohu v této práci mají dozorní orgány svou kontrolní činností. Někteří velitelé si stěžují, že

dozorčí orgány vzhledem k plnění úkolů bojové pohotovosti nemohou zabezpečovat kázeň a organizovanost života. Takový názor je nesprávný. Naopak je třeba plnění úkolů uvádění do bojové pohotovosti a zabezpečení vysoké organizovanosti života a kázně skloubit a dozorčími orgány plnit ve vzájemné souvislosti. Je nutné vycházet ze zásady, že tam, kde není kázeň a vysoká organizovanost života, tam není zabezpečena ani bojová pohotovost.

Úsilí velitelů, politických i kádrových orgánů v **kádrové práci** je důležité zaměřit na upevňování vztahů ve vojenských kolektivech, na posilování ideově politické a odborné připravenosti důstojníků, řešení jejich služebních, osobních a rodinných problémů. V souladu s růstem požadavků zkvalitňovat přípravu posluchačů a žáků vojenských škol, zvyšovat především úroveň jejich velitelských a metodických schopností, prohlubovat jejich výchovu k uvědomělému vztahu k vojenskému povolání.

S rostoucími nároky na bojovou pohotovost věnovat pozornost zlepšení všestranného zabezpečení vojáků z povolání, zvýšení úrovně jejich životních podmínek a účinněji pomáhat mladým vojákům z povolání při výkonu velitelských a štábních funkcí.

Další zdokonalování bojové pohotovosti je závislé na úrovni **operační a bojové přípravy**. Proto bude nutné v přípravě velitelů a štábů se zaměřit na zvýšení její obsahové kvality, věcnosti a efektivní využití časových možností. Více se orientovat na rozvoj teoretického myšlení a zkvalitnění rozhodovacího procesu. Prosadit do praktické činnosti vytváření situací maximálně se přibližujících skutečným bojovým podmínkám. Větší pozornost věnovat konkrétní organizaci boje, praktickému velení vojskům, řízení bojové činnosti a jejímu materiálnímu, technickému a zdravotnickému zabezpečení. Za významný úkol považovat kontrolu a prověření úrovně splnění vydaných rozkazů a nařízení co do obsahu a času. Nedostatků v úrovni připravenosti některých velitelů a příslušníků štábů, které se projevují při různých zaměstnáních, potvrzují, že je nutné důsledněji diferencovat výuku podle stupňů velení a volit aktivnější způsoby přípravy.

Součástí této přípravy by měly být i otázky velení, zabezpečení součinnosti při uvádění vojsk do vyšších stupňů bojové pohotovosti, způsob rychlého pronikání informací s použitím automatizovaných systémů velení.

V bojové přípravě vyhledávat nové způsoby vedení soudobého boje, zdokonalovat připravenost vojsk k vykonání dalekých přesunů za ztížených podmínek a k vedení vysoce manévrové činnosti. Stále většího významu nabývá příprava vojsk k vedení bojové činnosti v noci. Nelze se spokojovat s tím, že při cvičeních se v noci zpravidla odpočívá, ale naopak je třeba získávat návyky ve vedení nepřetržité bojové činnosti.

Zvláštní pozornost zasluhuje zvyšování pohotovostních sil příhraničních svazků a útvarů k odrazení nenadálého napadení nepřítelů a hotovostních sil pro boj s nízkou letícími cíli. Mimořádný význam má zabezpečení rychlého pronikání informací o vzdušné situaci s využitím automatizovaných systémů velení. Z hlediska plnění úkolů bezprostředně po vyhlášení bojového poplachu je nutné cílevědoměji připravovat a uskutečňovat nácviky činnosti útvarů, jednotek i vykonavatelů. Efektivněji využívat zbraně i bojovou techniku. Obdobné požadavky jsou kladeny rovněž na přípravu a provádění prověrek bojové poho-

tovosti, které je nezbytné konat i ve dnech pracovního klidu a v období plnění některých úkolů mimo stálé posádky. Ve všech případech je nutné provádět připravenost k plnění mobilizačních a bojových úkolů.

Náležitou pozornost vyžaduje zvyšování úrovně **mobilizační připravenosti**. Možnosti jejího dalšího zkvalitnění z hlediska současných požadavků spočívají v podrobném rozpracování a procvičování způsobů skrytého uvádění vojsk do plné bojové pohotovosti v místech stálé dislokace, zvýšení odolnosti zmobilizování a ve zdokonalení úrovně bojového stmelení. Důležitý význam má výběr objektů mobilizačních pracovišť z hlediska jejich kapacity i vhodnosti místa a připravenost vykonavatelů. Značné úkoly jsou plněny v materiálním a technickém zabezpečení mobilizace, v ošetřování, ukládání a obměně materiálu a techniky nedotknutelných zásob.

Další zdokonalování bojové pohotovosti je podmíněno vybavováním vojsk novou **výzbrojí a bojovou technikou**. Stále rychlejší vědeckotechnický rozvoj se projevuje zejména přechodem od jednodušších autonomních zbraní ke složitým a technicky náročným zbraňovým systémům. Při snižování rozměrů a hmotnosti se zvyšují jejich technické parametry, vzrůstají nároky na obsluhu a údržbu, která je stále více záležitostí několikačlenných skupin vojáků. Udržování plně bojeschopných zbraní a bojové techniky, připravených v kterémkoli okamžiku k použití, je velmi náročné jak pro velitele a příslušníky štábů, tak i pro obsluhu a osádky. Rozhodujícím kritériem při posuzování stavu výzbroje a bojové techniky je stoprocentní funkční spolehlivost a bezpečnost provozu, která do značné míry závisí na vycvičenosti řidičů. V péči o tento drahocenný bojový potenciál má mimořádný význam plnění funkčních povinností velitelů a technickými funkcionáři. Především oni musí bezpečně znát zásady obsluhy, provozu a ošetřování zbraní a techniky, vytvářet časové, organizační a materiálové podmínky k všestranné péči o ně. V souvislosti s tímto prvkem bojové pohotovosti vystupuje do popředí požadavek koncepčního přístupu k problémům a dosažení dlouhodobé perspektivy. Důležité je, aby podle stupně velení a funkčního zařazení předvíдали zvláště příslušníci štábů všechny souvislosti, promyšleně a všestranně připravovali podřízené vojáky, s předstihem si uvědomovali, jaká opatření je nezbytné přijmout v práci s lidmi a v materiálním zabezpečení.

Zdokonalování bojové pohotovosti v této oblasti je třeba chápat jako souhrn opatření, která směřují ke zlepšení stavu výzbroje a techniky běžného používání i uložené v nedotknutelných zásobách, v připravenosti prostředků technického zabezpečení, jejich modernizaci, v zásobování náhradními díly a materiálem pro ošetřování a opravy výzbroje a techniky.

Při uskutečňování opatření v oblasti **týlového zabezpečení** byla bojová a mobilizační pohotovost zvýšena reorganizací vojskového a operačního týlu i přestavbou dopravně zásobovacího systému. Zvýšila se úroveň uložení a připravenosti zásob. Přesto je v této oblasti mnoho problémů, které bude nezbytné řešit. Jde především o rozpor mezi kapacitou dopravních prostředků a jejich potřebou pro vývoz pohyblivých zásob u vojsk stálé pohotovosti.

Narůstá význam ukládání materiálu všeho druhu tak, aby mohly být v maximální míře využívány mechanizační prostředky k jeho rychlému vyskladnění a naložení. Předpokladem účelného využití mechanizačních prostředků je vysoká úroveň paletizace a kontejnerizace. K dalšímu zkracování časových no-

rem lze postupně vytvářet podmínky přiblížením dopravních prostředků ke skladům, případně jejich umístěním v prostoru těchto skladů. Trvale musí být zabezpečena použitelnost materiálu všeho druhu kvalitou jeho ukládání, ošetřování a pravidelnou obměnou.

Plnění úkolů vyžaduje zvýšit úroveň připravenosti velitelů jednotek k řízení týlového zabezpečení, zvláště péče o vojáky v polních podmínkách.

Stále výrazněji vzrůstají požadavky na **zabezpečení velení a řízení** činnosti vojsk. Při jeho zdokonalování je nezbytné vycházet ze skutečnosti, že zajištění pevného a nepřetržitého velení je stále složitější a náročnější. Musí být zabezpečeno v krátkých časových lhůtách při uvádění vojsk do vyšších stupňů bojové pohotovosti, zpočátku zpravidla pouze vyčleněnými skupinami funkcionářů. Na úrovni jejich připravenosti závisí rychlý a organizovaný přechod orgánů velení a vojsk z mírového na válečný stav. Na všech velitelských stupních by měli velitelé vytyčit požadavek, aby orgány velení a s nimi síly a prostředky, které jejich činnost zabezpečují, předstíhovaly v dosahování bojové pohotovosti podřízená vojska. Jen tak lze vytvářet předpoklady k tomu, aby v případě nenadálého zahájení agrese nepřítelem byly organizovaně využity bojové možnosti sil a prostředků k jeho zničení. Dále je nutné zvyšovat odolnost, mobilnost míst velení, jejich spojovacích uzlů, zdokonalovat styl a metody práce velitelů a příslušníků štábů v jednotlivých orgánech velení. Nároky na úroveň přípravy orgánů velení všech stupňů zvyšují rovněž požadavky na samostatnost a vzájemnou zastupitelnost všech funkcionářů. Zvláště ve vševojskové oblasti se musí důsledněji prosazovat využití automatizace, která svými možnostmi vytváří podmínky pro kvalitní splnění úkolů velitelů a štábů v podstatně kratších časových lhůtách. Velitelé a štábů by si měli více uvědomovat tyto možnosti techniky a lépe využívat nových poznatků vědy a technického rozvoje v praxi. Zkušenosti dokazují, že účinné využití prostředků automatizace umožňuje zkrátit dobu k získání a zpracování informací 2 až 3krát, což umožňuje podstatně více času věnovat organizátorské činnosti. Začlenění těchto prostředků a jejich efektivní využívání však vyžaduje od velitelů a funkcionářů štábů racionalizovat způsob velení a přehodnotit dosavadní metody práce.

Na druhé straně je však třeba zdokonalovat důstojníky štábů i v činnosti bez použití prostředků automatizace a mechanizace vzhledem k tomu, že mohou být tyto prostředky nepřítelem zničeny (rušeny) a rovněž ve větší míře využívat k získávání informací rádia jako základního prostředku, zejména při vedení bojové činnosti.

V oblasti bojové pohotovosti, stejně jako v jiných oblastech činnosti orgánů velení a vojsk, je v souladu se závěry XVII. sjezdu KSČ nezbytné dosáhnout při plánování a plnění všech opatření vysoké **kvality a efektu**. Vyčleněné finanční a materiální prostředky musí být využívány hospodárně. Splnění tohoto požadavku je důležitým kritériem úrovně řídicí práce velitelů a štábů. Plnit úkoly s menšími náklady však v žádném případě neznamená snížení úrovně přípravy orgánů velení a vojsk. Je důležité věnovat pozornost především právě každého zaměstnání, jeho řízení a vyhodnocení, které musí nejen zjistit příčiny nedostatků, ale také využít dobrých zkušeností. V tomto směru je třeba hledat a uplatňovat stále nové formy a metody práce. Odstraňovat formální, stereotypní přístupy k plnění úkolů.

Bojovou pohotovost je nutné chápat v komplexu všech opatření, jejichž cílem je připravenost armády k odražení a rozhodnému zničení nepřítele v jakýchkoli podmínkách rozpoutání a vedení války, v těsné součinnosti s ozbrojenými silami členských států Varšavské smlouvy.

K dosažení dalšího zkvalitnění této činnosti je důležité, aby každý příslušník ČSLA podle svého zařazení pocítoval osobní odpovědnost za přípravu a realizaci všech opatření a úkolů, stanovených nadřízenými veliteli. Velitelé a náčelníci musí této oblasti věnovat trvalou pozornost a všechny otázky a problémy považovat za nezbytnou, závažnou součást své řídicí práce. Každý z nadřízených, více než v jiných oblastech, si musí uvědomit svoji aktivní roli v procesu zdokonalování bojové pohotovosti a spoluodpovědnost za plnění úkolů, nařízených velením ČSLA. Tento požadavek, který je v plném souladu se závěry celoarmádního stranického aktivu, se týká zejména příslušníků ministerstva národní obrany a velitelství svazů.

Je nutné, aby se závěry XVII. sjezdu KSČ a úkoly, vyplývající z celoarmádního stranického aktivu, prakticky projevily ve vyšší kvalitě činnosti orgánů velení a vojsk, v rozhodnějším přístupu k odstranění formalismu a neúčinných opatření. Nelze se spokojovat s průměrností. Takový přístup znamená stagnaci a zaostávání za současnými požadavky k dosažení rozhodného obratu ve všech oblastech činnosti ČSLA.

Dobrých a výtečných výsledků však nelze dosáhnout jen vydáním rozkazu nebo nařízení. Mnohem důsledněji je třeba bojovat proti sebeuspokojení, rozvíjet iniciativu a aktivitu příslušníků armády, cílevědoměji mobilizovat jejich zájem na zjišťování nedostatků, rezerv a ekonomické využívání přidělených finančních a materiálových prostředků.